

BERGEN
KOMMUNE

Årsplan 2019 – 2020 BOGANE BARNEHAGE

Forord

Bergen kommune har felles mal for Årsplan i de kommunale barnehagene. Barnehagene utarbeider sine årsplaner ut fra en fastsatt ramme som samsvarer med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1. august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager i Bergen kommune trer etter planen i kraft 01.01.2018. Den beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for perioden 2018-2021. Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er *Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre*. Planhierarkiet er synliggjort i modellen

Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to.

- **Årsplanen** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen har et tidsperspektiv på 1 år og den følger barnehageåret.
- **Årsplanens generelle del** beskriver barnehagens satsinger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens generelle del inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageåret.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

Lov om barnehager

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver 2017

Kompetanse for fremtidens barnehager – revidert strategi

«Sammen for kvalitet – Lek og læring 2018-2021» (lokal føring)

«Årsplan m/generell del»

Barnehagens interne kortsiktige planer; eks halvårsplaner og ukeplaner

Barnehagens ansatte

BERGEN KOMMUNE

Fagavdeling for barnehage og skole

Innhold

Forord.....	2
Innhold.....	3
Visjon og mål for kommunale barnehager i Bergen kommune	4
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	4
Verdier.....	4
Mål.....	4
1.0 Barnehagens innledning	5
1.1 Struktur og organisering	5
1.2 Metodevalg.....	5
1.3 Kjerneverdier	6
2.0 Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring	6
2.1 Tilknytning.....	6
2.2 Lek	7
2.3 Læring.....	7
2.4 Barns medvirkning	8
2.5 Vennskap og felleskap	8
2.6 Mangfold	9
3.0 Barnehagens tema/prosjekt for 20../20.....	10
3.1 Fagområder.....	10
3.1.1 Språk som basiskompetanse.....	11
3.1.2 Matematisk kompetanse	12
3.2 Digitale verktøy	12
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	13
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	13
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging.....	13
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	14
I. Barnesyn og læringssyn	15
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	15
III. Danning gjennom omsorg, lek og læring	16
IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	16
V. Overganger	17
a. Tilvenning i barnehagen	17
b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen	18
c. Samarbeid og sammenheng med skolen	18
VI. Foreldremedvirkning	19
VII. Forebygge, håndtere, stoppe og følge opp mobbing	20

Visjon og mål for kommunale barnehager i Bergen kommune

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

Bogane barnehage er en liten barnehage med de fordeler det gir oss innen nærhet og oversikt. Barn og voksne kjenner hverandre på tvers av avdelingene og vennskap knyttes.

Hos oss i Bogane er nærheten i det daglige arbeidet grunnlaget for alt vi gjør. Det skapes og utvikles verdifulle relasjoner. Dette skjer gjennom øyeblikk som rører ved hjertet og smilebånd. Det handler om så mangt; blick, trøst, trygghet, latter, tilstedeværelse, ros, mestringsopplevelser og omsorg. Vi har valgt å samle det under ett begrep og kaller det "hverdagsnærhet".

Vi har et særlig fokus på uteliv, friluftsliv og naturopplevelser. Vi skal tilbringe store deler av dagen ute; på lekeplassen, på tur, i skogen og nærmiljøet. Vi har som mål å gi barna et meningsfullt innhold til de opplevelser de har ute i friluft.

I tillegg har vi særlig fokus på pedagogisk relasjonskompetanse. Pedagogisk relasjonskompetanse retter seg særlig mot de voksne i barnehagen, og deres holdninger og verdier i møte med barn. Hvordan de ansatte møter enkeltbarnet og barn i gruppe, danner grunnlaget for hvordan kvaliteten på samspillet i barnehagen blir. Vi har som mål at alle barn blir tatt på alvor, og lyttet til slik at de motiveres for læring og utvikler tillit til seg selv og andre.

1.1 Struktur og organisering

Vi har plass til 50 barn i barnehagen, og barna er organisert etter alder fordelt på 3 avdelinger. Geitstølen har barn i alderen 0-2 år, og Høgåsen og Litlåsen har barn i alderen 2-6 år.

Bogane barnehage har 14 ansatte, hvorav 10-11 ansatte jobber på de 3 avdelingene daglig. Mange av de ansatte har deltidsstillinger, noe som gjør at flere ansatte jobber på to avdelinger. Dette ser vi på som en styrke og ressurs fordi det gjør at alle de voksne kjenner alle barna, og motsatt. Dette fører til at barna har flere kjente voksne som de er trygge på, og de får derfor mer forutsigbarhet i hverdagen -bl.a. ved sykdom blant personalet.

1.2 Metodevalg

Vi har valgt å benytte flere metoder i vårt pedagogiske arbeid i barnehagen.

- **«Vennebøkene om Kanin og Pinnsvin»**
For de yngste barna (2-4 år), bruker vi «Vennebøkene» som handler om Kanin og Pinnsvin, og utfordringer de har i vennskapet seg imellom. Det handler om hvordan man kan være en venn – Bøkene hjelper barn å med å finne metoder for hvordan man skal oppføre seg mot hverandre. Vi har flere sett med hånddukker/dukker som vi bruker i formidling av stoffet.
- **«Grønne tanker – glade barn»**
I aldersgruppen 4 -6 år bruker vi metoden «Grønne tanker -glade barn». Dette er et forebyggende program innen psykologisk førstehjelp, og et norsk utviklet selvhjelpsmateriell for barn og unge. Målet med denne metoden er å lære barna å forholde seg konstruktivt til egne tanker og følelser. Dette kan du lese

mer om her; <http://solfridraknes.no/4-7-ar/boker-og-bamser/gronne-tanker-glade-barn/>

- **ICDP (internation Child development programmet)**

Alle ansatte i barnehagen har kjennskap til ICDP og bruker denne metoden i samspillet med barna. ICDP er et foreldreveiledningsprogram for voksne som har omsorg for barn – og målet er å få et positivt samspill med barna. For mer informasjon; <http://www.icdp.no/om-icdp>.

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.» For oss betyr dette;

- At vi ser hvert enkelt barn for den de er.
- At vi voksne justerer oss og imøtekommer barnas initiativ.
- At de voksne er tilstedeværende og deltar i lek på barnas premisser.

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.» For oss betyr dette;

- At barna opplever hverdagsnærhet.
- At de voksne bryr seg
- At de voksne skal være den trygge basen når barna utforsker omgivelsene rundt seg.

1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.» For oss betyr dette;

- At barna opplever at de er en del av et sosialt fellesskap.
- At ingen barn skal oppleve ekskludering, utestengelse eller krenkelse.
- At vi jobber for å oppnå forståelse for ulikheter så vel som likheter.

2.0 Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring.

2.1 Tilknytning

Bogane barnehage skal være et sted preget av glede, humor, kreativitet og omtanke for hverandre. Alle barn har behov for trygghet, omsorg og nærhet, og dette må det

jobbes målbevisst med særlig ved oppstart i barnehagen. En god tilknytningsprosess er vesentlig for deres videre trygghet og utvikling. Vi har tro på at god omsorg og «hverdagsnærhet» styrker barnas forutsetning for å utvikle tillit – både til seg selv og til andre.

Tilstedeværende og sensitive voksne som følger barna gjennom dagen er en viktig del av arbeidet med tilknytning. De voksne er personlige i sitt møte med barna, gir av seg selv og investerer interesse i dem. Hverdagsnærheten er en viktig del av arbeidet med tilknytning.

De barna som begynner i barnehagen skal få den tiden de trenger for å knytte bånd, – både til de voksne og til de andre barna. Dette betyr at vi må se individuelt på oppstarten i barnehagen – noen vil trenge lenge tid enn andre – og dette må det være rom for.

Mål:

- Alle barn skal møtes av trygge og sensitive voksne som ser hvert enkelt barn - ut fra deres forutsetninger, og behov.

Dette kjennetegnes ved at de voksne møter barna i garderoben når de kommer om morgenen, og at de (de voksne) er der hvor barna er - ned på golvet og med fokus på barna.

2.2 Lek

Leken er betydningsfull, og den er overalt - alltid. Leken er indre motivert, en drivkraft for utvikling av kompetanse og en forutsetning for lystbetont, livslang læring. Fabulering og undring er viktige faktorer i barnets lek og leken er barnets egen verden – det viktigste i verden. Leken stimulerer barns kreativitet, fantasi, innlevelse og kommunikasjon, samt evnen til samarbeid og problemløsning. I leken bearbeider barna egne erfaringer. Leken må få så gode vilkår som mulig – både i vår bevissthet og i den fysiske romløsningen på avdelingene.

Mål:

- Det skal legges til rette for at lekematerialet gir muligheter for allsidig og kreativ lek.
- Voksne deltar i barnas lek, og som støtter barna i deres utforskning og kreativitet.
- Samlingsstundene skal inspirere barnas lek og nysgjerrighet.

Dette kjennetegnes ved at de voksne er aktive, deltagende og støttende i leken. De voksne tar barnas innspill og initiativ på alvor, og videreutvikler leken sammen med barna, også i det fysiske miljøet.

2.3 Læring

Barn lærer når innholdet i hverdagslige aktiviteter gir mening og betyr noe for dem, og i aktivt møte med de som er rundt dem. For barnet er det ikke noe skille mellom lek og læring – gjennom lek lærer de ved å bruke sine egne erfaringer, og opplevelser.

Noe av det viktigste man lærer er at det er gøy å lære. Vi vil fremme gleden over å mestre og over å oppleve at det er en sammenheng i verden, og vi vil bruke alle hverdagssituasjoner som garderobesituasjon, måltid, samlingsstunder, og lek i barnehagen til å fremme læring.

Undringen har en verdi i seg selv på samme måte som leken. De voksne møter barnas spørsmål ved å undre seg, og undersøke sammen med barnet. Slik finner vi kanskje svaret på det vi lurte på – hvis det finnes et svar – kanskje finnes det flere svar. Barna skal få erfare at vi har forskjellig ståsted, og det gjør at vi tenker og tror ulikt. Det er lov å være uenige – det er også en viktig lærdom. Barnet lærer slik gjennom erfaring med å forholde seg til og å takle motstand og utfordringer, og måter å håndtere disse på en konstruktiv måte.

Mål:

- Barna skal få oppleve ulike situasjoner, utfordringer, og aktiviteter der de kan skaffe seg ulike erfaringer og kjenne mestring.

Dette kjennetegnes ved at barna møter tilstedeværende voksne som undrer seg sammen med dem og stiller åpne spørsmål som gir rom for utforskning.

2.4 Barns medvirkning

Barn har rett til å medvirke, og dette betyr at de skal oppleve at de blir inkludert og har innflytelse på sin hverdag. Dette gjelder både de som kan formidle sine ønsker og behov verbalt, og også de som bruker andre måter å uttrykke seg på. Barnas interesser og behov skal tas på alvor, og bli respektert. Det betyr ikke at de alltid skal få det som de vil, men at de skal bli hørt, og deres meninger anerkjent. De voksne tolker barnas uttrykk og handler i samsvar med tilbakemeldingen vi får. De voksne må være lydhøre ovenfor hvordan barn opplever verden, og de må lytte til deres innspill. Når barna blir møtt med respekt og anerkjennelse, får de en opplevelse av at deres bidrag er viktig. Barna skal også oppleve at de er en del av en gruppe, og at av og til må egne behov vike for felleskapets interesse.

Det er viktig å styrke barnas følelse av egenverd, at «jeg betyr noe – uansett hva jeg sier og gjør», og at vi jobber for å gjøre barna i stand til å håndtere motstand, både egen og andres.. Med dette mener vi at barna få erfare små og litt større nederlag, f.eks. at man ikke alltid kan få den leken man vil ha, eller at det ikke alltid passer å gjøre akkurat som en vil, samtidig som at barna skal bli møtt med forståelse og undring av voksne når barnet gjør motstand. Ofte viser motstand seg å være ulik oppfatning av situasjonen.

Mål:

Barna opplever at deres innspill er viktig og de har reell innflytelse på sin egen hverdag.

Dette kjennetegnes ved at de voksne er oppmerksom på barnas interesser og ønsker, og som er nysgjerrig på barnas motstand.

2.5 Vennskap og felleskap

Vi skal legge til rette for utvikling av vennskap og fellesskap, og vi skal forebygge og motvirke ekskludering, mobbing og krenkelser. Vi skal ta vare på vennskap som oppstår, og hjelpe barna å utvikle nye. Barna skal oppleve glede og mestring ved å gjøre andre glade, og glede over det å være en venn gjennom å hjelpe, glede og å være der for andre – både voksne og barn.

Barna skal også oppleve å mestre balansen mellom å ivareta egne behov, og det å vise omsorg for andre. – og det å se at en sak ofte har flere sider. Vi opplever virkeligheten forskjellig ut fra hvor vi står og hvilke erfaringer vi har. Barna skal få erfaring med at både vi og andre kan oppleve å mislykkes – vi gjør alle feil, og det er menneskelig å feile. Dette gjør oss ikke mindre verdt – vi er like verdifulle uansett. Dette vil bidra til en sunn og realistisk selvfølelse.

Allerede på småbarnsavdeling viser vi barna at det de gjør påvirker andre, gjennom å benevne hva som skjer – «se så glad han ble når du ga ham klossen» / «se hun gråter – hva skjedde nå?». Dette arbeidet fortsetter vi selvsagt med når barna blir eldre, med stadig større krav til involvering fra barna- ut fra deres individuelle forutsetninger.

Mål:

- Alle barn skal være en del av et fellesskap, oppleve vennskap og lære å få og beholde venner.

Dette kjennetegnes ved at barna uttrykker glede over å være en del av fellesskapet, og at de snakker positivt om det å ha venner, hjelpe og glede andre, og at de voksne ser barn som hjelper og gleder andre.

2.6 Mangfold

Mangfold handler om så mangt, bl.a. om kultur, religion, språk, kjønn og funksjonsnivå. Det er også forbundet med verdier som likeverd og likestilling.

Barna skal oppleve at det finnes ulike måter å tenke, handle, og leve på, og at det er mange måter å være en del av et fellesskap på. Vi er ulike og det er fint, - tenk om alle var like? Vi ser forskjellig ut, og vi har forskjellige familier. Barna skal rustes til en fremtid hvor vi alle har en plass og er betydningsfulle i kraft av å være seg selv og som en del av fellesskapet. Vi vil jobbe for å motvirke stereotyper, f.eks. når det gjelder kjønnsroller, og hva som blir forventet av deg fordi du er gutt/jente. Alle barn skal bli sett, og anerkjent for den de er. Dette skal vise seg igjen i vår bevissthet rundt lekemateriale, utsmykning, bøker o.l.

Mål:

- Mangfoldet i barnegruppen skal møtes med anerkjennelse

Dette kjennetegnes ved at barna opplever glede over å dele av sin verden med andre, og voksne som inkluderer og synliggjør den enkeltes plass i fellesskapet.

3.0 Barnehagens tema for 2019/20

Vi har det kommende barnehageåret valgt å ha pedagogisk relasjonskompetanse og uteliv som tema. Barns medvirkning vil stå sentralt i dette arbeidet, - fordi vi må ta barn på alvor og lytte til dem. Vi voksne skal være større, sterkere, klokere og god – når dette er mulig. Og når det er nødvendig skal vi ta tak, og lede barnet. Barna må bli møtt av sensitive voksne som evner å ta barnets perspektiv, og anerkjenne og bekrefte barna i alle situasjoner i løpet av dagen.

Mål:

- Gi barna et meningsfullt innhold i de opplevelser de har ute i friluft.
- Alle barn blir tatt på alvor og lyttet til av de voksne i barnehagen.
- De voksne evner å sette barnets behov først, og alltid handle slik at det er til barnets beste.

Dette kjennetegnes ved at de voksne er bevisst på sine holdninger, og at de har stor påvirkningskraft i forhold til barna (både positivt og negativt). Det kjennetegnes også ved at de voksne har en grunnleggende respekt for barna, og anerkjenner deres ønsker og behov. Barna tar del i lek og aktivitet ute, og viser glede over opphold i friluft.

3.1 Fagområder

Rammeplanen har syv fagområder (se side 47 i [Rammeplanen](#)) som barna skal være innom i løpet av året og som personalet skal ha særlig fokus på å stimulere barns interesse for. Vi jobber på en tverrfaglig måte fordi fagområdene henger tett sammen, og ikke kan bli sett på som rene fag slik som i skolen. Personalet skal jobbe aktivt for å introdusere de ulike fagområdene slik at barna blir nysgjerrige og ønsker å delta i aktivitetene knyttet opp mot disse.

Barnehagen har valgt å ha en felles utedag en gang i måneden. Dette er en dag da vi jobber tverrfaglig dvs. at alle fagområdene er inkludert. Målet er å skape felles opplevelser gjennom aktiviteter, mat, sang og bevegelse. Felleskapet i barnehagen styrkes når store og små deltar i de samme aktivitetene.

Alle avdelingene har en fast turdag i uken der de går tur i nærmiljøet til barnehagen eks, lekeplasser, «Kuskitbakken», Rambergsveien, idrettsbanen og fotballbanen, akebakken, lokalbutikken. Og ved enkelte anledninger går vi til kirken. I denne sammenhengen jobber vi med «nærmiljø og samfunn» og «natur, miljø og teknologi» og vi ønsker da:

- At barna får erfaringer og utforsker ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lærer å orientere seg og ferdes trygt.
- Å legge til rette for at barna skal bli glad i naturen, få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring.

Ukentlig har vi «Smitt og Smule» som er en felles sangsamling der barna er delt inn etter alder; under og over 3 år. Metodikken vi benytter i disse samlingene er mest

mulig sang og bevegelse, og minst mulig prat mellom sangen. Tanken er å styrke barnas språk gjennom sang og musikk. Vi har faste sanger slik at barna kjenner igjen sangene og blir trygge på disse. På utedagen som vi har en gang i måneden er denne sangsamlingen felles for hele barnehagen. I denne sammenhengen jobber vi med «kunst, kultur og kreativitet» og «kropp, bevegelse, mat og helse» og vi ønsker da at:

- Barna skal få muligheten til å uttrykke seg gjennom sang og musikk
- Barna skal bli en del av et fellesskap og bli kjent på tvers av avdelingene
- Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling.

Ukentlig har vi samlinger hvor vi bruker metodene «Grønne tanker, glade barn» og vennebøkene om Kanin og Pinnsvin. I denne sammenhengen jobber vi med «kommunikasjon, språk og tekst» og «etikk, religion og filosofi» og vi ønsker da at:

- Barna får kjennskap og mulighet til å uttrykke sine følelser og tanker, og lærer seg å håndtere disse.
- Barna lærer og utvikler interesse og respekt for hverandre, og forstår verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap.

3.1.1 Språk som basiskompetanse

Barn lærer språk hele tiden – og det er derfor viktig å jobbe med språk og språkstimulering fra barna er små. Gjennom språket får vi muligheten til å kommunisere og uttrykke følelser, tanker og meninger. Det handler også om å motta og tolke budskap vi får fra andre.

Alle barn skal ha positive erfaringer med å bruke språket i alle sammenhenger de er en del av. Språk – og språkstimulering må derfor være en naturlig del av barnehagens hverdag. Vi gir barna varierte erfaringer og opplevelser slik at de har mulighet til å utvikle språket og ordforrådet sitt. De voksne må være gode språkmodeller og bruke riktig benevnelse når de snakker med barna. Vi skal unngå bruk av lydhermende ord (f.eks. «vovvov», «brummbrumm», «gakkgakken») eller barnliggjøring av ord (f.eks. «lalle») i vår kommunikasjon med barna.

Vi leser bøker, og ser på bilder, og beskriver det vi ser. Vi setter ord på barnas følelser og signaler («ble du lei deg nå?», «er du tørst?», «vil du gå inn?») og gir barna språklig støtte i leken. Vi tolker barnas signaler og språklige uttrykk i de tilfeller der barna ikke har mye talespråk, eller ord til å uttrykke sine meninger. Vi inviterer til samtaler der barna får mulighet til å fortelle, undre seg, og stille spørsmål, også de barna som av en eller annen grunn ikke uttrykker seg så mye verbalt.

Smitt og smule samlingene (se kap. 3.1 Fagområder) er også med å styrke arbeidet med språk og språkforståelsen.

3.1.2 Matematisk kompetanse

Matematikk finnes overalt og barnehagens hverdag er full av muligheter til å kunne ta i bruk tall, mengdeforståelse, måling, mønster, romforståelse og sortering. Dette er med på å gi barna et matematisk språk, som gjør at de opplever mening og sammenheng i hverdagen. Dette gir også et godt grunnlag for videre utvikling av den matematiske forståelsen. Vi knytter matematiske begreper og formler inn i både voksenledet aktivitet, barneinitierte innspill og i her og nå situasjoner i løpet dagen.

Vi legger til rette for et leke- og læringsmiljø som stimulerer barnets interesse for matematiske spørsmål, begreper, og sammenhenger. Når det oppstår utfordringer blir barna, i samarbeid med hverandre og de voksne, nødt til å finne løsninger på disse, og problemløsning og samarbeid står sentralt i matematikken.

På alle avdelinger får barna erfaringer med matematiske begreper f.eks. under borddekking, eller når vi teller hvor mange barn vi er tilstede på avdelingen, og hvem som ikke er tilstede.

Når vi er ute på tur vil vi lete etter matematikken i naturen, vi kan f.eks. lete etter former som vi syntes ligner på geometriske former som barna har blitt kjent med på forhånd, eller vi kan telle, eller systematisere og kategorisere. Alt dette vil være med på å gi barna mer erfaringer med matematiske begreper slik at begrepene får større innhold, og dermed også gir mer mening for barna.

På alle avdelinger skal tall og mengde (Ex; 1 tall og bilde av en bil) være synlig, slik at barna blir bevisste på dette og kobler symbolet til antallet.

3.2 Digitale verktøy

Digitale verktøy er blitt en naturlig del av mange barns hverdag fra de er små. Barnehagen skal speile det samfunnet vi lever i og det er derfor vesentlig at alle barn møter ulike digitale verktøy i barnehagen. Dette kan f.eks. være kamera, smart-board og pc. Slik utvikler barna sin teknologiske kompetanse på dette feltet.

Vi legger til rette for at barna får bruke digitale verktøy i hverdagen. Når vi er på tur (store avdelinger) får barna hver sin gang være turens fotograf. Barna får bruke et digitalt kamera, og ta bilde av hva de vil og etter turen får «turens fotograf» velge ut hvilke bilder som skal skrives ut og henges opp. Barna kommenterer bildene selv, og er deltagende i hele prosessen. Barna lærer at vi må spørre andre om lov før vi tar bilder av dem og før vi henger bilder til utstilling.

Vi har to digitale tavler (Smartboard) i barnehagen – en som henger på småbarnsavdelingen, og en som henger på fellesrommet. Alle gruppene bruker smartboard/pc i voksenstyrte gruppeaktiviteter der får barna utforske og leke med de ulike funksjonene på smartboarden. Vi bruker også digitale verktøy i temasamlinger (som f.eks «Grønne tanker, glade barn»). Når vi voksne søker etter informasjon på internett, bruker vi smartskole.no, som er en trygg søkemotor.

I førskolegruppen har man digitale verktøy som tema, og der snakker vi blant annet om nytteverdien av digitale verktøy, nettvett og at vi må være kildekritisk: alt som står på nettet er ikke nødvendigvis sant.

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

For å oppnå de mål og resultater vi ønsker oss i Bogane barnehage er det nødvendig at vi har tilstedeværende voksne som støtter barna i lek og læring.

De voksne i barnehagen må utfordres til å utvide egen komfortsone, og mestre nye oppgaver – som bruk av digitale verktøy. Vi skal reflektere over egen praksis slik at vi kan nå de målene vi setter oss, og slik at den gode praksis.

Barna skal få et godt grunnlag for livslang læring inn i det 21. århundrede. Barnehagen er en frivillig del av barnets utdanningsløp, og her legges grunnlaget for hvordan barna ser på selv, både alene og sammen med andre i barnehagen og samfunnet generelt.

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Hverdagsnærheten står sentralt i de voksnes arbeid med barna.

Vi skal se barnet for den det er, og de voksne må justerer seg og følger barnet i dets initiativ i lek og undring slik at barna styrkes i troen på at de er betydningsfulle og kompetente i sin egen lek og læring.

Et særlig fokus skal være på voksnes tilstedeværelse for barna utendørs. Vi skal sikre at barna får et meningsfylt innhold i tiden de tilbringer ute, både på eget lekeområde og på tur med barnehagen.

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

4.2.1 Dokumentasjon

- Arbeidet skal dokumenteres gjennom personalets egne praksisfortellinger og observasjoner, ved billedokumentasjon, barnesamtaler og gjennom barnehagevandring.
 - *Barnehagevandring er en metode for å vurdere om praksis er slik vi ønsker den skal være. Eks; «Voksne er aktive i lek og undring ute». Når vi da skal vurdere om dette er noe vi får til i praksis, «vandr» observatøren ute og observerer voksne sett i forhold til fokusområdet. Det foretas flere slike korte observasjoner. I etterkant blir det en samtale mellom observatøren og den enkelte hvor vi snakker om det som var bra, og hvordan vi kan gjøre dette enda bedre. Det er den gode praksis som skal løftes frem. Observatøren er enten styrer som «vandr» pedagogene, eller ped.lederne som «vandr» de andre ansatte.*

4.2.2 Vurdering

Barnehagevandringen vil i første runde bli foretatt i oktober-november. Her vandrer styrer de pedagogiske lederne. Deretter, ca. februar-mars, vil disse vandre sine avdelings ansatte.

Vurderingen av de voksnes tilstedeværelse vil også være tema på avdelingenes møter i slutten av hver måned. Da benyttes praksisfortellinger, observasjoner og bilder (gjerne barnas egne bilder) som grunnlag for vurderingen.

4.2.3 Oppfølging

Resultatene av den kunnskap vi i denne sammenheng skaffer oss må bearbeides i personalet.

Gjennom barnehagevandringen vil personalet få oppfølging i etterkant av vandringen, slik at god praksis blir ytterligere styrket og synliggjort.

Avdelingene vil også fortløpende gjennom året justere sin praksis i forhold til hva som kommer frem på avdelingsmøtene.

Vurderingsarbeidet vil også være tema på våre personalmøter og planleggingsdager.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

For å få kunnskap om hvordan barna opplever de voksnes tilstedeværelse vil vi benytte oss av barnas egne bilder, og av barnesamtaler. Dette vurderingsarbeidet vil bli gjennomført på våren 2019. Men for at barna skal bli vant med barnesamtaler som metode vil vi allerede på høsten starte med samtaler av barna i gruppe. Tema for samtalene vil da være barnas interesser, opplevelser og det som er aktuelt på de ulike tidspunkt.

Resultatene etter barnesamtalene vil danne grunnlaget for en rapport til foreldrene. Her vil det komme frem hvordan vi ser på måloppnåelsen inneværende år, hvilke justeringer vi trenger å foreta, og evt. andre innspill fra barna som vi ønsker å ta med oss i det pedagogiske arbeidet de kommende årene.

Innspill fra foreldre er betydningsfullt for vårt pedagogiske arbeid. Deres innspill, synspunkt og opplevelse av personalets deltakelse i barnas lek og læring vil bli fulgt opp og tatt med i de refleksjoner som gjøres i personalet.

I. Barnesyn og lærings syn

Vi tenker at hvert enkelt barn er kompetent i å være seg selv. Det betyr at barnet selv opplever og erfarer sin verden ut fra sine forutsetninger, følelser og behov. Barna skal møtes og sees på som et selvstendig individ som former seg selv både som følge av egne opplevelser og av påvirkning fra andre mennesker rundt dem. For at barn skal utvikle en god og sunn selvfølelse, må det møtes av tilstedeværende og sensitive voksne som ser hvert enkelt barn som et selvstendig individ, og gjør sitt beste for å forstå hva barnet prøver å formidle. Dette er spesielt viktig for de aller minste barna, og barn uten et godt utviklet talespråk, fordi de erfaringer de gjør seg i tidlige barneår, danner grunnlaget for selvfølelsen – og er retningsgivende for hvordan man lærer og utvikler seg senere i livet.

Hos oss kjennetegnes dette ved at de voksne behandler barna med respekt, åpenhet og toleranse. Vi anerkjenner at barna er like forskjellige som oss voksne og at de har forskjellige preferanser og utgangspunkt for hva de liker og ikke liker. Barna skal bli møtt av voksne som forstår og støtter barnet når livet ikke alltid er like lett, og at man da trenger bekreftelse og trøst. Samtidig er det viktig at de voksne skjønner når barna trenger å bli utfordret og støtter dem slik at de får nye mestringserfaringer.

Læring – i vår barnehage legger vi til rette for et variert læringsmiljø, hvor det er rom for gode læringsprosesser. Barn lærer bl.a. ved å følge sin naturlige nysgjerrighet, og da må de få mulighet til å utforske på egen hånd – og bli støttet av voksne som oppmuntrer dem og undrer seg sammen med dem. Dette danner grunnlag for ny kunnskap og forståelse for hvordan verden henger sammen.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse.

Pedagogisk relasjonskompetanse handler om forholdet mellom pedagogen (den voksne i barnehagen) og barnet, og kvaliteten på relasjonen mellom dem. En god relasjon er preget av at den voksne er den ansvarlige for forholdet, og for innholdet i relasjonen. For oss i Bogane barnehage betyr dette at vi voksne skal følge barnas initiativ og undring - og samtidig vise vei og legge til rette for videre utvikling.

Barnehagens ansatte skal gi barna troen på seg selv og andre, og støtte barna til å bygge positivt selvbilde. De voksne må ha et bevisst forhold til egne holdninger, verdier og syn på barn og læring – for å kunne møte og forstå det enkelte barn på deres ulike premisser. De holdninger vi voksne har med oss i bevisstheten vår påvirker de handlingene vi utøver, og disse igjen påvirker barna. Det handler også om å gjøre barna bevisst på at egne handlinger påvirker andre mennesker.

I vår barnehage kjennetegnes dette – som vi har vært inne på tidligere (se barnehagens innledning) – av hverdagsnærhet, og det gode møtet mellom voksne og barn. Vi har voksne som investerer sin interesse i det enkelte barn, og som møter barnet der de til enhver tid er, både mentalt og fysisk. Dette gjelder i alle situasjoner gjennom dagen, f.eks. når vi ønsker velkommen om morgenen eller samtaler gjennom dagen, ved bordet når vi spiser, og ved deltakelse i leken både ute og inne.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Danning er et relativt nytt begrep som omhandler alle de møter, og opplevelser og erfaringer som påvirker oss og danner oss til de mennesker vi er.

«Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet» (Rammeplan s.21)

God omsorg handler bl.a. om at den voksne ivaretar barnets behov for hvile, trøst, mat, hygiene og kos og klem i løpet av dagen. Videre handler det om å gi barnet trygghet, trivsel og tilhørighet. God omsorg er også å møte barnets motstand på en god måte. Vi må finne ut av hva barnets motstand handler om gjennom å se verden fra barnets synsvinkel – hvordan opplever barnet situasjonen?

I vår barnehage kjennetegnes dette gjennom gode møter mellom voksne og barn – og barn - barn. Barna møtes av tilstedeværende voksne som følger dem tett i hverdagens lek og alvor. Det kjennetegnes også ved at den voksne oppfatter og verdsetter barnets egen evne til å gi omsorg, engasjement og motstand i relasjon til andre – både barn og voksen.

Barnet dannes også gjennom lek og læring, - for i leken lærer vi å dele, vente på tur, ta andres perspektiv, lytte til andres meninger og innspill, og å være kreativ. Derfor har leken en sentral plass i vår barnehage, og er det viktigste vi gjør i løpet av dagen. Se mer om vårt syn på lek og læring i kapitlene 2.2 og 2.3

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold.

Progresjon handler om fremskritt, utvikling og læring – og at alle barn skal få nye og varierte utfordringer som opptrer på nye måter i takt med deres alder og ståsted. Dette gjelder både enkeltbarnet og barnegruppen, og personalet må utvide og bygge videre på de interesser og ferdigheter som barnet allerede innehar. Barn på ulike alderstrinn er kommet ulikt i sin utvikling, og vi må derfor gi de utfordringer tilpasset det nivået de er på i.

Hos oss i Bogane barnehage vil dette vise seg gjennom ulike tiltak/metoder: Lekematerialet er tilrettelagt for ulike alderstrinn. Barna får møte varierte utfordringer etter hvert som de blir eldre – og kommer på et høyere utviklingstrinn.

Temaer hvor barna skal oppleve progresjon

- Kanin og pinnsvin; blir introdusert
- Grønne tanker glade barn.
- Digitale verktøy
- Behandling av bilder
- Ordensbarn og deres oppgaver
- Inndeling i grupper
- Turer ut av barnehagen / utetid
- Selvstendighet ved måltidet
- Garderobesituasjon
- Toalettbesøk, hygiene.
- Fysisk miljø – barnas leke og oppholdsareal.

- Lekemateriell, puslespill, spill, bøker
- Barns medvirkning

V. Overganger

a. Tilvenning i barnehagen

Når barnet begynner i barnehagen er tilknytningen til de voksne i barnehagen av aller største viktighet. Jo yngre barna er dess lengre tid er det naturlig at de kommer til å bruke i denne prosessen. Vår metode bygger på Jåttå- modellen og Trygghets-sirkelen. En trygg tilknytning møter flere behov hos barnet. For det første behovet for beskyttelse og omsorg, og for det andre barnets behov for selvstendighet i det å mestre og undersøke verden. Det er viktig å tilpasse tilvenningen til det enkelte barns behov, og skynde seg langsomt. «*Barnet trenger sensitive voksne for å utvikle sine følelsesmessige og sosiale evner:*» (Sammen for kvalitet – lek og læring s. 24). Dette gjelder uavhengig av barnets alder ved oppstart og uavhengig om en starter på «liten» eller «stor» avdeling.

Generelle trekk ved oppstart for nye barn:

- Tidlig og god informasjon til foreldre om tilbudet, og vår metode for tilvenning med begrunnelse i teori. Denne informasjonen gis både skriftlig og muntlig.
- Nye foreldre inviteres til et foreldremøte i juni. – med omvisning og muligheter til å spørre om det man lurer på, og avtale nærmere omkring oppstart og oppstartssamtaler.
- Alle har oppstartssamtaler før de begynner i barnehagen
- Fast voksen som tar imot og følger den første uken, og resten av de voksne «kobler seg fort på» slik at man sikrer at barnet ikke blir «avhengig» av en voksen.
- Kortere dager i begynnelsen.
- Barna starter i grupper på to og to. En voksen har ansvar for to barn under oppstart.
- Vi anbefaler minimum 5 dagers tilvenning. Og gjennom samarbeid mellom barnehage og hjem finner man den optimale løsningen for hver enkelt familie. Foreldrene er tilstede og involvert i stor grad. Foreldre er f.eks. med når barnet leker, spiser, det er foreldre som i begynnelsen skifter bleie på barnet, og legger det hvis det skal sove. Etter hvert trekker foreldre seg mer vekk, og kan f.eks. skjære frukt eller hjelpe til med tilsvarende dagligdagse gjøremål i barnehagen. Dette innebærer at foreldrene er borte fra avdelingen i et kort tidsrom og barna får erfaring med at foreldrene kommer tilbake. Er foreldrene trygg i barnehagen vil det påvirke barnet i positiv retning.
- Vi har et eget rom hvor foreldre kan trekke seg unna, og stifte bekjentskap med andre foreldre som begynner på samme tid. Her lager foreldrene «barnets hus», med bilder av familien – dette henges opp på avdelingen slik at barna kan gå og titte på det i begynnelsen.
- God struktur og organisering av dagen med en fast dagsrytme som er tydelig for barn og foreldre, faste aktiviteter og sanger som skaper forutsigbarhet.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Det året barna fyller tre år, vil de i utgangspunktet overføres fra avdeling Geitstølen til Litlåsen eller Høgåsen. På våren samme år avgjøres det hvem av barna som skal begynne på hvilken avdeling. Forhold som spiller inn når vi plasserer barna kan være om barnet bør være på avdeling med søsken, og tilknytning til andre barn og voksne, men fokus er alltid barnets beste. Noen ganger er det best for begge barna at søsken plasseres hver for seg på ulike avdelinger, mens andre ganger er det greit at de går på samme avdeling. Sammensetningen på de store avdelinger når det gjelder kjønn, alder, og andre faktorer som f.eks. barn med spesielle behov tas med i betraktningen. Foreldres ønsker og innspill blir tatt med i vurderingen, men det er barnets beste sammen med de innbyrdes forhold i barnehagen som har størst betydning.

Når det er bestemt hvem som skal hvor – begynner vi med tilvenning til en ny hverdag. Barna går på besøk på de store avdelingene sammen med en voksen de er trygg på. Under besøkene spiser de, og leker og blir kjent på sine nye avdelinger. Vi lager en plan for hvilke dager, og hvilke tidspunkt disse besøkene skal gjennomføres. Når de kommer på besøk blir de kjent med de faste voksne på sin nye avdeling, og dermed har de en trygghet når de begynner i august. I siste foreldre samtale før de slutter på «liten» avdeling, kommer den nye ped.lederen innom for å informere om oppstart og avtale nærmere rundt de første dagene.

Før de slutter på Geitstølen får barna et «velkomst brev» fra sin nye avdeling. Her står det hvem som skal møte dem etter ferien, og når de skal begynne. Det er også med et bilde av alle de voksne som jobber på den nye avdelingen. Foreldre får også et skriv med informasjon.

Når de begynner i august er det ønskelig at foreldrene ved behov er sammen med barnet på den nye avdelingen i starten. Eller at foreldrene har litt god tid om morgningen de første dagene, og at barna kan få kortere dager om det er behov og rom for det.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Fra januar måned har vi kontakt med de skolene som skal ta imot de barna som har særlige behov for tilrettelegging inn i skolen. Der legges det en plan for tiden frem til skolestart og felles forberedelser gjøres. Ved behov starter dette arbeidet allerede høsten før skolestart.

Vi samarbeider hovedsakelig med Garnes skole hvor de fleste av våre barn skal begynne, men vi samarbeider selvsagt også med andre aktuelle skoler.

Førskolebarna besøker sine respektive skoler sammen med personalet. Da får de tilbringe litt tid på skolens SFO. SFO-leder ved Garnes skole kommer på besøk til førskolegruppen i Bogane barnehage på vårparten hvert år.

Det siste året i barnehagen samles alle skolestarterne i hele barnehagen til førskoleaktiviteter en gang i uken. Hvilken organisering denne får avhenger bl.a. av antallet skolestartere. I førskolegruppen legger vi vekt på vennskap, samspill/fellesskap og aktiviteter som skal vekke interessen for læring, bokstaver og tall. Vi lærer førstehjelp gjennom et undervisningsopplegg utarbeidet av Røde Kors. Førskolegruppen skal ikke minst være morsomt og noe som barna ser frem til. Aktiviteten ledes av en av pedagogene på stor avdeling.

VI. Foreldremedvirkning

Samlingen av alle foreldrene kaller vi Foreldrerådet. Bogane barnehage har et aktivt Foreldreråd som deltar med ulike arrangementer gjennom året. De inviterer til adventkakao, påskefrokost og sommerfest. De sørger for barnehagens deltakelse i bydelens 17.maitog. De har også årlig en dugnad hvor fokuset er tiltak som øker barnas trivsel i barnehagen.

Foreldrene inviteres til å komme med innspill til barnehagens innhold. Vi ønsker også tilbakemeldinger fra foreldre på måloppnåelse i henhold til årsplanen. Særlig gjelder dette målet om aktive voksne i barnas lek og læring utendørs.

Vi ønsker å ha en god dialog med foreldre. Foreldrenes stemme skal bli hørt. Det er derfor viktig for oss å møte foreldrene når barna ankommer eller hentes i barnehagen.

Foreldrerådet har 2 representanter i barnehagens samarbeidsutvalg (SU). Her sitter også 2 representanter for de ansatte samt en politisk representant fra eier. SU godkjenner årsplan på våren før den kan tas i bruk fra august. SU informeres også om barnehagens status halvårlig, og tar stiling til ulike spørsmål som dukker opp.

VII. Forebygge, håndtere, stoppe og følge opp mobbing

Nyere forskning viser at dette forekommer i barnehagen, (jfr. Skyfritt – inkluderende oppvekstmiljø for barn og unge i Bergen – dette er Bergen kommune sin plan for å styrke innsatsen for å forebygge, avdekke og håndtere mobbing). Barna opplever at krenkelse er knyttet til ekskludering fra felleskapet, og at det kan være både verbal og fysisk. De opplever også en usynliggjøring når de blir oversett av barnehagepersonalet eller andre barn i lek og hverdagsituasjoner. Dette må vi som voksne ta inn over oss og jobbe aktivt med for å forhindre.

Hos oss i Bogane har vi i flere år hatt fokus på å forhindre, og forebygge mobbing, ekskludering, krenkelse og utestengelse. Og i de tilfeller hvor vi oppdager at dette skjer, setter vi inn tiltak.

På det forebyggende plan jobber vi med metoden «Grønne tanker – glade barn», og «vennebøkene» (se mer om dette i kapitlet 1.2 Metodevalg). Vi har også fokus på barn ikke skal oppleve å bli ekskludert fra felleskapet i alle situasjoner i løpet av dagen der uenigheter, konflikter og utestengelse kan oppstå. De voksne må være tett på og snakke med de involverte barna og prøver å finne hva som har skjedd. Alle har gjerne forskjellig oppfatning av hva som har skjedd -så det er viktig at alle får presentere sin versjon – og får muligheten til å fortelle hva de har opplevd. Noen ganger kan det hele bero på en misforståelse, og situasjonen kan la seg lett løse. Andre ganger beror konflikten på at man har forskjellig syn/behov – f.eks. vil begge to ha den samme bilen – og da må en av partene gi seg for at man skal komme videre. Dette kan være vanskelig, og barna trenger støtte av en voksen for å finne løsningen.

Vi voksne må også være bevisste at vi er rollemodeller, og at handlinger har større påvirkningskraft enn ord. F.eks. hvis vi sier at man skal snakke pent om hverandre – må de voksne gå foran med et godt eksempel, og ikke baktale hverandre. Vi må også kunne vise barna at man kan være uenige og ha ulike meninger – men fremdeles være venner.

Om vi oppdager barn som blir ekskludering fra felleskapet skal vi involvere foreldre på et tidlig tidspunkt, gjennom samtaler, og møter hvor problemet drøftes, og konkrete tiltak blir diskutert og iverksatt. Vi har samtaler med de involverte barna, der barna får komme med sine opplevelser, og forslag til løsninger. I tilfeller hvor vi ikke kan løse problemet innad i barnehagen søker vi råd og hjelp fra instanser utenfor barnehagen (f.eks. PPT, helsestasjon, fagsenter, og andre ved behov)

Vi vektlegger stor grad av involvering fra de berørte parter, alles versjon skal bli hørt. Vi gjør utpeker ingen til syndebukk, men presiserer at alle kan bidra til at den enkelte får det bedre.

Bogane barnehage

Bogane 3

5262 Indre Arna

tlf: 53 03 40 80

<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/barnehager/bogane-barnehage>

e-post: bogane.barnehage@bergen.kommune.no

**BERGEN
KOMMUNE**